

Gìn giữ, phát huy giá trị văn hóa miền đất cổ

Có người đã khẳng định, nếu một lần về miền đất cổ Thuận Thành, giữa giao hòa cõi thực và cõi linh thiêng, giữa dấu tích di sản và hồn cốt văn hóa bao bọc thì chắc chắn du khách sẽ còn trở lại nhiều lần nữa để thấm cái “chất men say” của vùng văn hóa bên kia sông Đuống...

Với diện tích tự nhiên chưa đầy 120km² nhưng Thuận Thành là chốn Tổ nguồn cội của dân tộc có lăng mộ, đền thờ vua Thủy tổ Kinh Dương Vương; cái nôi dung hợp sự phát triển của hai dòng văn hóa tín ngưỡng lớn nhất Việt Nam là Phật giáo và Nho giáo đã được ghi dấu ấn đậm nét trong thời kỳ Luy Lâu. Qua trường kỳ lịch sử, Thuận Thành vẫn là miền đất tự nguyên khí với văn hóa phát triển rực rỡ và truyền thống khoa bảng luôn được phát huy.

Phó Chủ tịch Quốc hội Uông Chu Lưu trao Bằng chứng nhận nghề làm tranh dân gian Đông Hồ là Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia cho nhân dân Bắc Ninh.

Từ năm 1075 đến 1901, Thuận Thành có 54 vị đại khoa được lưu danh ở văn bia trong Văn miếu Bắc Ninh và còn nhiều danh nhân văn học nức tiếng gần xa như Sái Thuận, Nguyễn Gia Thiều... Đó là một phần di sản văn hóa quý giá của quốc gia đã, đang và sẽ tiếp tục được người dân Thuận Thành nối đời trân trọng, gìn giữ. Dù trong bất kỳ hoàn cảnh nào, quá khứ hay hiện tại, người Thuận Thành luôn một lòng yêu nước, tự hào về quê hương, cần cù, hiếu học, mềm mại trong ứng xử và thuần hậu trong lối sống. Truyền thống ấy vừa là niềm tự hào vừa là động lực để lớp lớp thế hệ phấn đấu học tập, lao động, dựng xây quê hương ngày một hiện đại trên nền văn hóa đặc sắc, độc đáo.

Sau một nhiệm kỳ, quê hương Thuận Thành có nhiều bút phá và đổi mới nhưng ấn tượng và có giá trị sâu sắc nhất là lĩnh vực bảo tồn và phát huy giá trị di tích. Đặc biệt, năm 2013, lần đầu tiên tỉnh Bắc Ninh có 2 công trình văn hóa tín ngưỡng được Nhà nước xếp hạng là di tích Quốc gia đặc biệt thì quê hương Thuận Thành đã được hưởng trọn niềm vinh dự đó. Như vậy, trong tổng số 69 di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn đã được xếp hạng có 2 di tích Quốc gia đặc biệt, 21 di tích cấp Quốc gia, 46 di tích cấp tỉnh. Ngoài ra, còn hai Bảo vật Quốc gia là: Tượng Phật bà Quan âm nghìn mắt nghìn tay ở chùa Bút Tháp và ba pho tượng đá chùa Ngọc Khám.

Công tác trùng tu, tôn tạo di tích cũng ghi nhiều dấu ấn nổi bật. Các quy chế, quy định quản lý, xây dựng, sửa chữa,

tôn tạo di tích được chỉ đạo triển khai theo đúng Luật Di sản văn hóa, đáp ứng yêu cầu bảo vệ và phát huy các giá trị của di sản. Kể từ năm 2012 đến nay, Dự án quy hoạch bảo tồn tôn tạo và phát huy giá trị quần thể di tích Kinh Dương Vương với tổng mức đầu tư gần 500 tỷ đồng đã và đang được triển khai hiệu quả. Chùa Bút Tháp và một số di tích khác cũng được tiến hành trùng tu, tôn tạo. Đây là những việc làm hết sức ý nghĩa để gìn giữ di sản của dân tộc, góp phần nâng cao giá trị truyền thống lịch sử văn hóa, hướng tới hình thành tuyến du lịch tâm linh ở Thuận Thành gồm các điểm đến: lăng và đền thờ Kinh Dương Vương, chùa Dâu và Thành cổ Luy Lâu; chùa Bút Tháp; lăng tranh Đông Hồ và nhiều làng nghề thủ công truyền thống khác...

Cùng với hệ thống di tích, di sản văn hóa vật thể, đời sống tâm hồn người dân đất Thuận Thành còn được nuôi dưỡng bởi những khúc dân ca ngọt ngào mà sâu sắc với những loại hình nghệ thuật trình diễn dân gian tương bừng rộn rã mỗi dịp hội hè, đình đám. Đó là nghệ thuật Múa rối nước Đồng Ngự-một trong số 14 phường múa rối nước của Việt Nam vẫn đang hoạt động hiệu quả; là CLB hát Ca trù Thanh Khương, hát Trống quân Ninh Xá hay những làng chèo truyền thống mà tiếng trống chèo vẫn giục giã... Và còn có nghề làm Tranh dân gian Đông Hồ đã được Nhà nước xếp hạng là di sản văn hóa phi vật thể cấp Quốc gia năm 2013. Hàng năm, nhân dân Thuận Thành tổ chức 98 lễ hội truyền thống, trong đó có ba lễ hội lớn như: Kinh Dương Vương, chùa Bút Tháp, chùa Dâu được UBND huyện trực tiếp chỉ đạo.

Có thể khẳng định trong giai đoạn 2010-2015, Thuận Thành đã quan tâm chỉ đạo sâu sát, hiệu quả cùng tinh thần đoàn kết, ý thức trách nhiệm của nhân dân trong công tác giữ gìn, bảo vệ di sản văn hóa. Nhiệm kỳ qua, để không lãng phí tiềm năng văn hóa, công tác phát triển du lịch được huyện quan tâm đầu tư cả về vật chất và con người. Hoạt động xúc tiến, quảng bá phát triển du lịch ngày càng đi vào chất lượng. Ước tính mỗi năm Thuận Thành đón khoảng 60 nghìn lượt khách đến tham quan. Đặc biệt, lễ hội Kinh Dương Vương những năm gần đây được sự chỉ đạo tổ chức trực tiếp của UBND huyện đã diễn ra trang trọng, linh thiêng, thu hút hàng chục ngàn khách trong và ngoài nước trải hội, thực sự trở thành một sản phẩm du lịch văn hóa đặc trưng hấp dẫn của huyện.

Đất Siêu Loại xưa-Thuận Thành hôm nay là một vùng đất cổ đầy nội lực với hệ thống di sản tâm linh đặc sắc, đã và đang là điểm đến hấp dẫn, thu hút hàng vạn lượt khách thập phương về tham quan, tìm hiểu mỗi năm. Với mục tiêu thu hút khách tăng từ 10-15%/năm và đến năm 2020 đạt 200 nghìn khách, huyện Thuận Thành tiếp tục quản lý, phát huy giá trị các di tích lịch sử văn hóa, khôi phục, bảo tồn và tạo điều kiện cho các loại hình nghệ thuật dân gian truyền thống hoạt động, phát triển hiệu quả trong đời sống nhân dân; chú trọng hoạt động quảng bá, xúc tiến du lịch để đưa hình ảnh miền đất và con người Thuận Thành đến với du khách gần xa.

Bài, ảnh: Thuận Cẩm